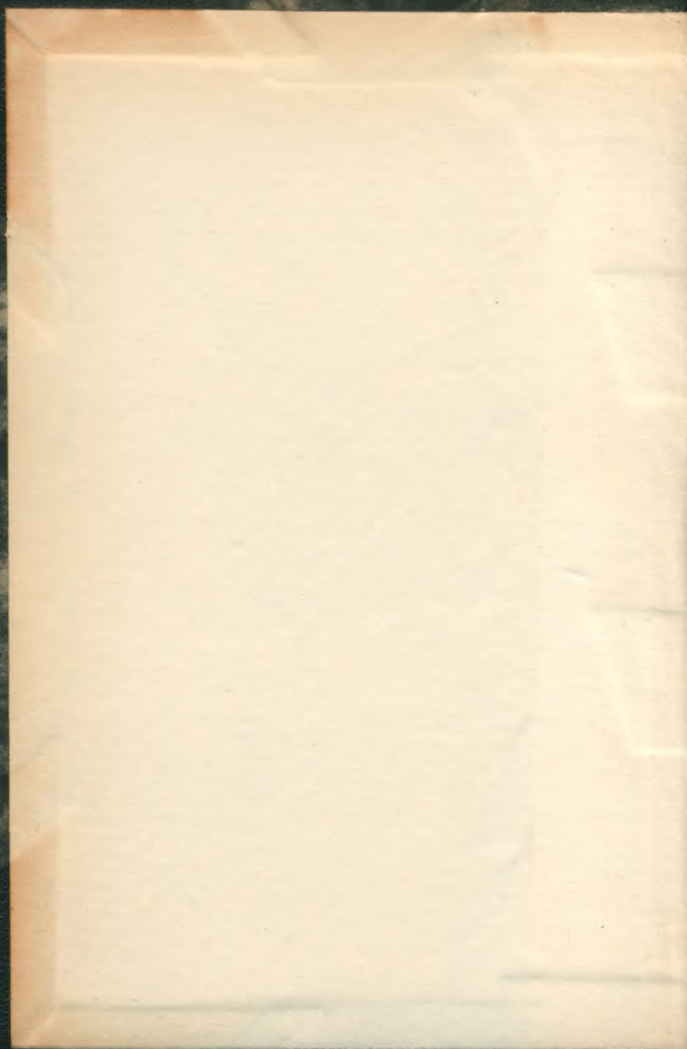
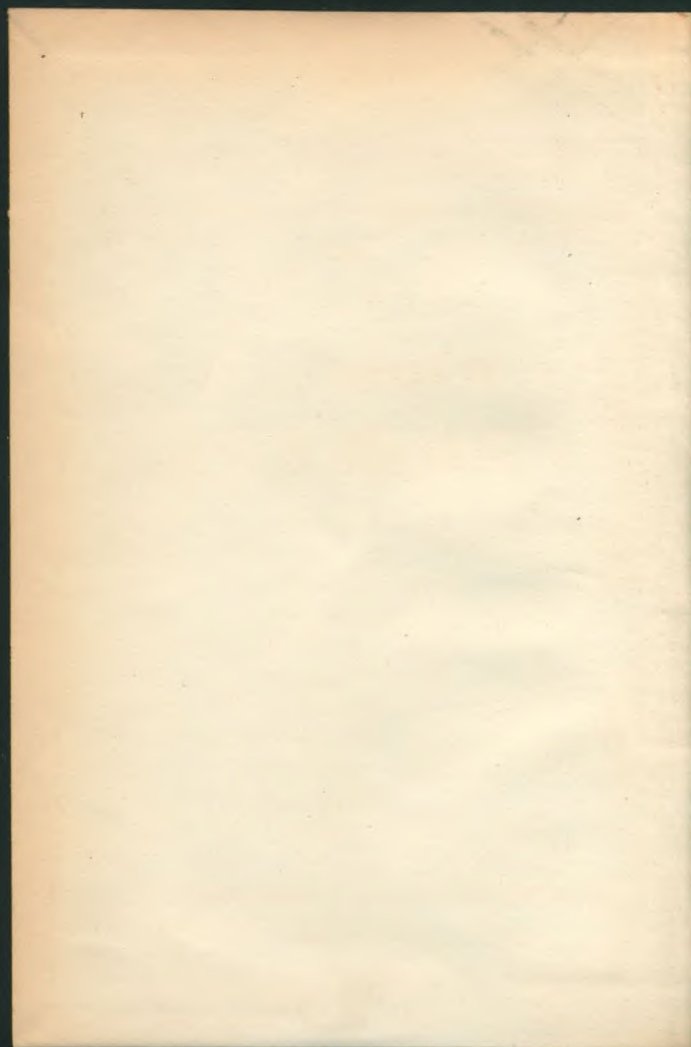

12097

MAGYAR KÖNYVTÁR

1067

IFJ. HEGEDŰS SÁNDOR

A SZERELEM NEVÉBEN

KÖLTŐS EGYETEM
FRANKLIN-TÁRSULAT

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI)

A MAGYAR KÖNYVTÁR

sorozatos kiadása egyöntetű gyűjtődobozban.

- I. 1001—1010. szám. *Gróf Széchenyi István*: Hitel. — *Barbusse*: A kereszt. — *Heltai Jenő*: A Vénusz-bűnügy. — *Tolsztoj*: A kaukázusi fogoly. — *Brisits Frigyes*: Assisi Szent Ferenc. — *Gvadányi József*: A peleskei nótárius.
- II. 1011—1020. szám. *Zweig*: Huszonnégyszázötven óra egy asszony életéből. — *Mikszáth Kálmán*: Kísértet Lublón. — *Szász Károly*: Színésznők. — *Schopenhauer*: A halálról. — *Mikszáth Kálmán*: A jó palócok. — *Stevenson*: A palack manója.
- III. 1021—1030. szám. *De Quincey*: Egy angol ópiumevő. — *Maupassant*: Monsieur Parent. — *Mikszáth Kálmán*: A gavallérok. — *Conan Doyle*: A brigadéros házassága. — *Karinthy Frigyes*: A másik Kolumbus. — *Shakspeare*: A velencei kalmár.
- IV. 1031—1040. szám. *Nagy Endre*: A Mágocsy-csirkék. — *Dosztojevszkij*: A szelid asszony. — *Szép Ernő*: Egy falat föld. — *Nerval*: A bűvös kéz. — *Szini Gyula*: Trilibi. — *Dumas*: A kaméliás hölgy.
- V. 1041—1050. szám. *Mikszáth Kálmán*: Az új Zrínyiász. — *Dickens*: A fekete fátyol. — *Heltai Jenő*: Lim-lom. — *Conan Doyle*: Doktor Holmes kalandjai.

EGY SOROZAT ÁRA 4.80 PENGŐ

IFJ. HEGEDÜS SÁNDOR

A SZERELEM NEVÉBEN

ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

KÖZÖS PÉLDANY
FRANKLIN-TÁRSULAT

LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI) R.T.

~~Franklin. I.~~
~~348~~

12.097/1067

~~12.097/1067~~

~~918244~~

M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA			
I. Nyomt. Növendéksapla			
192	9	év. 89	sz.

Franklin-Társulat nyomdája.

A SZERELEM NEVÉBEN.

Az esküdtek sorában ültem, mikor a következő bűnügy került tárgyalásra :

Egy Jasso nevű ember lelőtte legjobb barátját, Klebert, mert az durván bánt feleségével, kegyetlen volt saját asszonyához, és ezért Jasso, az asszony szeretője, agyonlőtte a férjet. A rendes szerelmi háromszög : férj, feleség, udvarló, amely témát a novellaírók, regénygyártók és a külvárosi színházak darabtermelő szerzői már agyoncsépeltek. Most itt megjelent ezen tárgyaláson újra előttem ; de a háromszög fejetetejére volt állítva. Nem a férj lőtte le az udvarlót, hanem az udvarló lőtte le a férjet. Egy reciprok eset. Furcsa hullámtörése a szenvedélyeknek. Ugyanaz a szenvedély, de más alakban szólaltatva meg.

A tárgyalást nagy érdeklődés kísérte, zsúfolt karzatok, izgatott közönséggel, sőt bevallom, mi esküdtek is izgatottak voltunk és bensőnk teljes erejével figyeltük a tárgyalás menetét. A bíró nagyszerű ember volt. Nyugodt, fölényes, higgadt ; kemény kézzel fogta Justicia mérlegét ; a kérdéseket pontosan adta fel, úgyhogy nehéz volt nem a feladott kérdésre felelni és oldalelsiklással elmene-külni a bíró pontos szavai elől.

A lényegét az egész tárgyalásnak a gyilkos udvarló, Jasso vallomása képezte ; az egész voltaképpen egy dialóg volt, mely közte és a bíró között lezajlott. Ahogy visszaemlékszem e szójelenetre, így formálódott a bíró segélyével a gyilkos vallomása.

Bíró: Miért ölte meg legjobb barátját?

Jasso: Mert szerettem Adelint. Szerettem ezt az asszonyt, az ő feleségét.

Bíró: Ez nem ok a gyilkolásra! Mást nem tud mentségére felhozni?

Jasso: Újra mondom bíró úr, én szerettem Adelint.

Bíró: Ezt már hallottam.

Jasso: Lehet, bíró úr, ön hallotta, amit mondtam, de úgy látom, nem értette meg szavaim lényegét.

Bíró: Úgy, tehát ön engem együgyűnek tart? Valószínűleg azt találná helyénvalónak, hogy ön foglalná el az én helyemet és ön faggatna engem!

Jasso: Nincs kedvem tréfára, bíró uram. Én visszatérek előbbi kijelentésemhez, én szerettem Adelint s ezért megöltem Klebert, legjobb barátomat. Mert az a szerelem, amely bennem él, elismerem, nem az az érzés, amelyet köznapi nyelven, evvel a sablonszóval jellemeznek, hogy: «szerelem»; ez az én egész bensőmnek, egész énemnek egy nagy, egy igazi, egész erejét magában foglaló megnyilatkozása.

Bíró: Úgy, ön tehát ezért ölt?

Jasso: Nem ezért öltem. Én azért öltem, mert én szerettem Adelint és rájöttem arra, hogy Kleber nem szereti őt. Sem meg nem érti, sem lelkileg nem értékeli, sem gyöngédséggel el nem halmozza.

Bíró: Csak nem akarja azt mondani, hogy ön gyöngédségből ölt?

Jasso: Nem, bíró úr, én nem játszom, énnekem már mindegy az élet, én azért öltem, újra mondom, mert szerettem Adelint.

Bíró: Úgy! Beszéljen tovább!

Jasso: Engedelmeivel, bíró úr. Nap-nap mellett együtt voltunk. Együtt jártuk be a külföld városait, csakúgy, mint a környék hegyeit. Gondolatunk az volt, hogy ezt a pár röpke napot, amelyet életnek neveznek, együtt töltjük el. Ő, Adelin, meg én. Ő nagyon okos ember volt, akart és tudott dolgozni, szerette a pénzt és kötelességnek tartotta azt megszerezni. De nem tudta azt, hiányzott a lelkéből az, hogy mikor energiája révén előteremtette a pénzt, hogy akkor örömet szerezzen valakinek és elsősorban Adelinnek. Adelin egy finom, érzékeny női lélek, akit csak lelki gyöngédséggel lehet fenntartani, lelkileg fent lebegtetni a köznapiság felett. És ehelyett ő száraz pontossággal ölte, lenyomta, leszorította a lelkét. Ha örömmre vágyott, azt határolt szavakkal megtagadta tőle; ha lelke ujjongott, azt ridegen leszerelte. Lelkileg haldoklott mellette Adelin. Válásra gondolni sem lehetett, mert arról hallani sem akart sem ő, sem Adelin családja. A botrányt kerülni akartuk, ezért szép megértéssel együtt voltunk s én lelkem erejével megpróbáltam megadni minden vigaszt, minden örömet Adelinnek, hogy a lelke fiatal maradjon, hogy a lelke éljen, hogy a lelke örömteli verőfényben fürödjön. Ha egyedül voltunk, gyakran könnyek között mondta ő el nekem, hogy mily kegyetlen, mily durva vele a férje. Gyakran vi-

gasztaltam őt. Ne félj, itt vagyok én, melletted maradok én, s ha kell, egyszer megbosszullak én. S ez a bosszú gondolata mind jobban és jobban megérlelődött bennem. A bosszúnak az a gondolata, hogy kegyetlenül meg kell büntetni egy embert, aki nem jó, aki nem gyöngéd és lelkileg nem finom egy nőhöz, ahhoz a nőhöz — akit én szeretek.

Az a lelki küzdelem, hogy én hogy tudnám szeretni azt az asszonyt, hogy tudnék kedvében járni, hogy tudnám elárasztani mindennel, ami szép, ami jó, ami nemes, ami örömethozó, csak hogy szemében lássam csillogni a boldogság tűzét, és nekem lopva kell becsempésznem hozzá mindezen örömeket, mikor az a másik, aki nem érti, akié az asszony, — az durva, lelketlen és nem megértő iránta!

Minden panasza után az asszonynak a bensőmben megmozdult valami, valami, ami azt súgta nekem: ha igazán szereted ezt az asszonyt, akkor bosszuld meg. Űsd le ezt az embert, vagy emészd el, aki a te szerelmedet durván meg nem becsüli, lelkét tönkreteszi, elsenyveszti és könnyeket fakaszt szeméből. Ezek voltak, hogy úgy mondjam, nem az előzmények, de az előhangulatok ahhoz az eseményhez, amely aztán bekövetkezett, Ezért most már csak a dolog lényegére térek rá.

Bíró: Csak folytassa nyugodtan.

Jasso: A végzetes napon kirándulásra mentünk. Én tréfából azt mondtam, fegyvert is viszek magammal, majd lödözünk a feldobott kalapjainkra. Kint a hegytetőn az lesz a mulatságunk. Adelinnek nagyon tetszett a gondolat és én másnap a Browning-pisztolyomat zsebembe tettem. Azelőtt sohsem hordtam magamnál, de bíró úr, ké-

rem, én azt hiszem, a végzet így parancsolta, hogy aznap vigyem magammal. S én magammal vittem. Nagyszerűen töltöttük az egész napot, s estefelé, mielőtt hazajöttünk, fent a hegytetőn az én tanácsomra kalapdobálást kezdtünk. Girardi szalma-kalapjaink voltak, amelyeket, ha az ember megperdít, nagyszerűen repülnek a levegőben. Úgy határoztuk el, hogy amelyikünk eltalálja röptében a másik kalapját, az vesz Adelinnek új kalapot. Adelin tapsolt örömében s ő vállalta a kalapdobó szerepét. Párszor hiába próbálkoztunk, de nagyon jól mulattunk az egész idő alatt, míg végre én eltaláltam Kleber kalapját. Adelin tapsolt, hangosan kiáltott, míg futva hozta a kalapot: «Jassonyert, kapok új kalapot!» Kleber bosszúsan nézegette átlótt kalapját és nem is válaszolt az asszonyka szavaira. De Adelin örömében tovább ostromolta: «Egyet úgyis kiválasztottam a Váci utcában, úgy-e, azt vesszük meg?» Kleber lerázta magáról az asszonyt és bosszúsan mondta, hogy «hagyj békét!»

Ez a mozdulat, ez a kellemetlen hang az egész hangulatot összetörte. Az egész mulatságnak vége volt. Felvettem kalapomat meg a botomat a földről, de szerencsétlenségemre a pisztolyt még nem tettem el, mikor Adelin hozzám fordult és így szólt: «Lássa, ilyen ő!»

Mindjárt nem feleltem, csak vállat vontam, de Adelin tovább kesergett:

— Most fáj neki az, hogy egy kicsit örültem. Most ezt a kis örömet nehezelli nekem!

Erre azt mondtam: — ugyan, dehogy, legyen nyugodt, megveszi ő azt a kalapot!

— Van eszemben — duzzogott Kleber.

— Megígérted! — siránkozott Adelin.

— Az ilyen tréfát nem vagyok köteles komolyan venni! — hangzott a felelet.

— Nahát, ha nem veszed meg te, majd megveszem én — feleltem rá.

— Azt meg megtiltom, hogy te az én feleségemnek kalapot végy — vágta vissza.

— Azt meg én tiltom meg, hogy egy úriember ne tartsa meg a szavát!

Erre Adelin pattant ki: — Nem szégyelled magad, hogy ilyen vagy! Elkésérid az embernek az életét, azért a nyomorult pénzért, a kicsinyességgel, sőt még gonoszságra is képes vagy!

— Kikérem magamnak, — kiáltotta — én nem vagyok gonosz!

— De aki megöli a más örömét, az az!

Szó szót követett, mind szenvedélyesebben kezdtünk vitatkozni. Adelin szeeméb vágta: Szégyeld magadat!

Erre Kleber rákiáltott: — Fogd be a szád, mert arcul ütlek!

Erre rákiáltottam: Ha azt meg mered tenni, lelőlek, mint egy kutyát!

A többi már csak pillanat műve volt; ő az aszszonyra rontott, azt ütlegelni kezdte, én Adelin segítségére siettem, aztán — az ujjam — vagy valami, elnyomta a ravaszt. Kleber ott hevert a lábaink előtt. Én önként jelentkeztem a rendőrségen, a többit önök tudják!

A bíró felállt, hangja harangütésszerűen szólt: «Az esküdt urak vonuljanak vissza tanácskozásra és ítéletki hirdetésre, addig a tárgyalást felfüggesztem!»

Mi a kisajtón át a nagyteremből bementünk a tanácskozásszobánkba és ott órászámra vitatkoztunk, hogy el lehet-e ítélni ezt az embert, vagy sem? Mert ha bűnösnek mondjuk ki, hosszú évekre börtönbüntetést kap. Bűn-e az, hogy szeretett egy nőt, s megvédte azt, mikor ütlegették? Igaz, hogy az ütleelő a férj volt, tehát neki nem volt joga ítélni. De viszont összeforrott két lélek közös fájdalma volt az a megaláztatás, amin akkor az az asszony keresztülment. Éjfél jól elmúlt, mikor elkészültünk az ítélettel és szavazásra tudtuk vinni a dolgot és meglett a nyolcnál több «nem». Tehát nyolcnál több esküdt kimondta titkos szavazással, hogy Jasso nem bűnös.

Nekem jutott a szerencse, hogy a tárgyalóteremben kihirdessem az esküdtek verdiktjét. Bensőmben óriási megindulást éreztem, mikor felálltam ítélethirdetésre. Abban az ünnepélyes csendben szinte megjedtem saját hangomtól, amely így szólt:

— Hitemre és lelkiismeretemre esküszöm, hogy az esküdtek ítélete — a bensőmben egy hang azt súgta — s a «Szerelem nevében hirdetem» — az esküdtek ítélete felmentő!

A PÜSPÖK FELESÉGE.

Nagyon szép kilátás volt a kastély erkélyéről, mert a park úgy volt ültetve, hogy az erkélyről látszott a hárssal szegélyezett fasor végén elterülő tó, mely körül hármassorban magasnövésű fenyők, mint testőrök állottak. Szép nyári nap volt, olyan, amelyben megtelik az ember lelke fénysugárral, amely aranyveretű napsugarával érezteti az emberrel Isten fensőséges hatalmát.

Faddy gróf ott ült az erkélyen és könyvet olvasott, mely Jézusról szólt s az újabb kutatások eredményeit tartalmazta. Ekkor jelentette inasa, hogy vendégei érkeztek, Holler örgróf és a felesége. Nagy örömmel üdvözölte őket és mindjárt tudatta is velük, hogy szerencsés időben jöttek, mert egy érdekes házaspár mondta be látogatását aznap délutánra. Az örgróf tréfás ember volt s mindjárt meg is kérdezte: — Csak nem a Dalai Láma egyik feleségével?

Faddy gróf mosolyogva válaszolt: — Ha nem is az, de közel jársz hozzá, mert szent ember az illető, és ami a legkülönösebb, a katolikus egyház felszentelt papja s ma már címzetes püspöki méltósággal bír.

Az örgróf nevetett: — Papot, püspököt láttam

már eleget, nem vagyok ijedős, nem félek tőle — jöhet!

— Nem is a félelemért mondom én — jegyezze meg a háziúr — csak azért, mert ez a címzetes püspököm a feleségével, a hitese feleségével tesz nálam ma bemutató látogatást.

— Jó, jó — nevetett az őrgróf — szeretem a hangulatodat, de azt nem hittem volna, hogy a távollétem alatt a katolikus papok megházásításával foglalkozol. Különben pedig regényeket szoktam olvasni, a kabarét nem vetem meg és rejtvények megoldásával foglalkozom, ennek folytán jöhet a te misztikus barátod feleségével együtt.

Faddy gróf föltette cvikkerét az orrára, hogy arca még ünnepesebb kifejezést öltjön, aztán így szólt: — Én nem bolondokat beszélek, se tréfát nem űzök veled, én a való igazat mondom. Nem kell kérdened: «Hogy lehet ez?» Megmondom én neked az egész dolgot teljes pontossággal, csalhatatlan adatok alapjára támaszkodva!

Az őrgróf hátravetette magát a karosszékekben s félig komolyan, félig tréfásan megjegyezte: — Kérlek, ha elvállalod a felnőttek felvilágosítását, úgy csupa fiúl vagyok! — Erre Faddy gróf így adta elő a történeteket: — Helebrond Ágoston herceg fiatal korában belépett a papi rendbe és egész lelkét, tiszta bensejét Jézusnak ajánlotta. Ekkor még testvérei éltek. Egyik katona volt közülük, kettő pedig gazdálkodással foglalkozott, a hercegi uradalmakat vezették. A testvérek közül kettő nő volt, de fiúgyermek csak az egyik családban volt. Testvérei sorban elhaltak, a fiú pedig elesett a háborúban. Ekkor folyamodta meg kilencven-

éves apja kérelmére azt, hogy a pápa oldja őt fel a cölibátus fogadalma alól, hogy ez a nagy család utód nélkül el ne pusztuljon, de azért Ágoston életét szent hivatásának szentelhesse. A dolog a bíborosok kollégiuma elé került, amelyen a Szent- atya maga elnökölt, és meghallgatván az előter- jesztéseket, Ágoston hercegnek a házassági enge- delmet megadta. Ez három évvel ezelőtt történt; akkor Ágoston herceg, a szentéletű püspök felesé- gül vette Régia grófnőt, akitől már két fiúgyermeke is van.

Alig mondta el a gróf ezen előzményeket, mikor kocsirobogás hallatszott és megérkezett a püspök törvényes feleségével. Kedves üdvözlések, kon- vencionális beszélgetések kezdődtek, majd egy ozsonna, melyet a verandán szolgáltak fel; aztán az egész társaság lekerült a kertbe s a hársfasoron át elsétáltak a csendes tó mély vizéhez.

Az őrgróf itt került össze először Régia grófnő- vel, a püspök feleségével. A keskeny úton egymás mellett mentek és beszélgetni kezdtek. A hercegné vitte a szót: — Nagyon szeretem ezt a vidéket, pedig nem hittem, hogy valaha meg fogok szokni a kör- nyéken. Sokáig éltem Rómában, ahol férjemmel megismerkedtem, és azt hittem, hogy az örök város nélkül nincs számomra élet. És mikor eljöttem onnan, sokáig úgy gondolkodtam, hogy minden gondolatom az örök város felé irányítottam s annak a légkörén át igyekeztem megoldani. Férjem ekkor Rómába volt beosztva és a nagy Rampolla bíboros meghittjei közé tartozott. Ő kísérte el útjára a bíborost, mikor az a rá nézve oly szerencsétlenül végződött pápaválasztás után egy szerzetes-rendbe

lelkigyakorlatokra visszavonult. Azért hozom ezt elő, mert férjem későbbi sorsát ez az út döntötte el, mert ha a bíborosok testületében nem Rampolla nyújtja be a kérvényt, úgy férjem és én soha egymásé nem lehettünk volna. — Az őrgróf érezte, hogy valamit mondania kell, és mikor éppen a tó vizéhez értek, megszólalt: — Érdekes történet, mély, mint a tó vize!

Elmaradtak a többiektől és leültek a tó partján egy padra. Régia grófnő válaszolt Holler őrgrófnak: — Úgy, mondta, mély, mint a tó vize? Talán mondjuk úgy, mély, mint egy emberi lélek, vagy úgy is mondhatnám, mély, mint egy szent papi lélek, mert lássa, maguk, akik távolállnak a papi ruhás emberektől, maguk csak fekete ruhákat látnak és színes öltönyöket, de nem látják az emberlelket, mely a papi köntös alatt dobog: mert higgye el, nem olyan semmis papnak lenni. És én, aki felesége vagyok ennek az embernek, aki az Anyaszentegyháznak szentelte életét, én a hitves, még most is csak félve merek ennek az embernek lelkéhez közeledni, mert mindig az az érzésem van, mintha egy felszentelt helyhez közelednék, mert hisz ennek az embernek a lelke szent hivatásra van feláldozva.

És az őrgróf ráintett: — Önnek, grófnő, különleges helyzete van.

— Mondjuk inkább, — felelte Régia grófnő — különlegesen nehéz helyzetem van! Mert a pápai kegy engem hitveshez juttatott és férjem gyermekeinek törvényes atyja ő, de a lelke, azt úgy érzem, tudom, az egyházé. Sohasem felejttem el, nyár derekán volt az esküvőm és előttevaló nap zöldkaszulájában ő szolgáltatta ki a misét a hívők ré-

szére. Ott ültem az első sorban, mikor ő a hívők felé fordult, hogy hirdette : «Ite missa est!» Szeme nem látott engemet. Szeme mélyen föl az ég felé nézett és az ő szent Urát kereste, akinek felajánlotta lelkét és egész életét. Olyan messze éreztem akkor magamat tőle, éppoly messze, amilyen messze az oltár a hívők padjától van. Úgy láttam, hogy annak az embernek lelkében, aki az én hitese uram lesz, más valaki él, más valaki, valaki olyan, akire nékem féltékenynek lennem nem szabad, de akit nékem is imádnom kell.

Mikor az első gyermekünk megszületett, én kértem őt, menjünk Rómába és kérjük együtt a Szentatya áldását a mi különös frigyünkre. Úgy is tettünk.

Husvét volt, mikor a szent városba értünk. A hívők ezrei sereglettek Szent Péter oltárához, hogy lelkük ájtatos vágyódásait kielégítsék. Férfjem egyházi díszben vonult a szent oltár elé, rajtam fekete ruha volt és kezemben az a kis kereszt, melyet esküvőmre a Szentatya küldött. Zsúfolásig volt a templom a hívők ezreivel ; erre jött a pápa nagy, diadalmas felvonulásban, a Sedia gestatorián ülve, svájci testőreitől kísérve.

Oly boldogító érzés volt meglátni őt, amint áldástosztó kezével felénk közeledett, hogy én teljes hittel néztem föl reá, mielőtt leborultam szent alakja előtt, és sóhajomban így fordultam imámban hozzá : «Oh Uram, te, aki helytartója vagy egy nagy fogalomnak, csak azt add, hogy az a válaszfal, mely köztem és hitvestársam lelke között fennáll, leomoljék, oh nem azért, hogy ezáltal enyém legyen ez a férfi egészen, hanem

azért, hogy ezáltal én Jézushoz közelebb juthassak!»

Régia grófnő ezzel elhallgatott, az örgróf még nem mert szólani. Nem mert szólani, mert annyira meglepte őt ennek a nőnek a beszédje, hogy szinte elvarázsolva érezte magát, hogy egy női lélekben ilyen gondolatok is élhetnek.

Sokáig némán ült a grófné mellett, míg végre így szólt: «Bocsásson meg, ha megvallom önnek, hogy engem meglep, — engem, aki az életben annyit éltem, meglep a szerelemnek ez a faja, mely egy férfit és egy nőt Jézus lábai előtt egyesít. Az is igaz, hogy a világi életet élő emberek az élet forgatagából ritkán emelik tekintetüket Jézus felé, míg az ő szolgálói állandó szeretettel Jézuson csüngenek. Rám nézve meglepő az, bár tudom, hogy minden nő követi lelkével férjét a pályáján, meglep az, hogy egy nő képes beilleszkedni abba az elhagyott világba, melyet az Egyház szolgálói a maguk részére elkülönítettek!

— Oh! Én tisztában voltam — mondotta erre Régia grófnő — helyzetemmel, mikor egy püspök felesége lettem, de nekem is — volt előiskolám, mely megérlelte lelkemet, hogy be tudjak illeszkedni ebbe a különleges helyzetbe. Sok évet töltöttem Rómában és a Vatikán minden zúga ismeretes volt előtttem. Azt merem mondani, hogy a Vatikán levegője átjárta egész bensőmet. Egy csodás áramlat az, melyet a közönyösök és a hitetlenek soha nem érezhetnek, meg nem érthetnek. Nem az élet habzsolói számára fenntartott hely az, hanem egy lelki finomultság által leszűrődött lelkek emelvénye, amely boldoggá tudja tenni azokat,

akik feltétlen hittel közelednek a Hit felé. Itt lehet igazán találkozni emberlelkeknek, és akik itt találkoznak, azok részére feltárul egy oly boldogság, amelyet a köznapi élet nem tud megadni az ő egyszerű alakjainak!

Faddy gróf a herceggel ezalatt körüljárta a tó vizét és visszatért a padon ülők mellé. A nap már a fenyő csúcsait aranyozta és be akarta fejezni az-napi útját.

A püspök-herceg feleségéhez lépett, karját nyujtotta neki és így szólt: — A napsugár búcsút intgett s nekünk követni kell az ő törvényeit! — Ezzel szépen visszatértek a kastélyba, ahol már előállott a kocsi, és aztán elkészönve, magára hagyták Faddy grófot barátjával. Azok visszaültek megint az erkélyre és nézték a hársfasor és a fenyők sudaras csoportját.

— Nos? Igazat mondtam? — kérdezte barátját Faddy; mire az őrgróf ezt válaszolta:

— Te igazat mondtál, a pápa pedig igazat cselekedett! Mert ha két lélek egyenlő szövetű és lelkük vágya egyugyanaz, akkor meg kell engedni, hogy egyesüljenek. Rám nézve újszerű e dolog, de nem azért, mert egy különleges házassággal ismerkedtem meg, hanem azért, mert a szerelem egy olyan új alakban jelent meg előttem, mely azt hiszem, a csúcsteteje annak, amit mi, köznapi életet élő emberek csak úgy közönségesen egy összefoglaló szó révén «Szerelem»-nek szoktunk nevezni.

NŐ A LÁTHATÁRON.

A Charing Cross-állomásról hagytam el Londont. Az a rendes sürgés-forgás volt a pályaudvaron, amely a világvárosokban oly megszokott látvány. Én bőröndömet elhelyeztem a vagonfülkében és ott jártam fel s alá kocsim előtt. Már azt hittem, hogy Doverig egyedül utazom, amikor egy monoklis úr karján feltűnt egy rendkívül szép nő. Járása, nézése, egész megjelenése a legnagyobb klasszist jelezte és egész lénye, fellépése az öntudatos nőt jelentette meg előttem.

Visszahúzódtam fülkémbe, a férfi bekémlelt hozzám és aztán az asszony kis bőröndjét odatette az egyik ülésre. Többet velem aztán nem törődtek, egymással voltak elfoglalva. Az angol gyönyörű csokrot nyújtott át és mély hódolattal csókolta meg az asszony kezét; félfüllel hallottam búcsúzkodásukat is :

— Hiába megyek ezután a Hyde Parkba!

— Majd látjuk újra egymást!

— Mikor? — Mért kell elmennie?

— Most mennem kell — de újra jövök!

A kalauz kiáltott, beszállást parancsolt.

— My love! — suttogta a nő.

Most az asszony beszállt a kocsiába, én kissé hátrább vonultam, hogy szabadon búcsúzkodhas-

sanak. A csokorból letört egy virágot a nő és odaadta kísérőjének.

— Ezt őrizze meg! Visszajövök — ha a virághoz hű marad!

A férfi mosolygott.

— Csak jer, Darling, mielőbb jer!

Ezzel a vonat lassan megindult, aztán pár kerékfordulás után kirobogott a Charingcrossi állomásról. És mi ketten egyedül maradtunk a vágató vonatban: az idegen nő és én. Előszedtem összes megfigyelőképességemet, de nem bírtam megállapítani, hogy milyen nemzetiségű lehet. Angol nem, az bizonyos, mert túl eleven szeme volt és nem elég csontos és kimért volt. Amerikainak néztem egy ideig, de valami hiányzott belőle, magam sem tudtam pontosan megmondani, hogy mi, hogy amerikainak minősíthettem volna. Elhatároztam, hogy figyelni fogom. Szeme nagyon szép volt, többször átfuttatta rajtam tekintetét; kémlelgett, de aztán nem törődött velem. A csokor ott feküdt mellette, de nem méltatta figyelemre. Egész úton nem szóltunk egymáshoz, így értünk Doverbe. Nagyhamar a hajón voltunk és ismét találkoztunk a fedélzeten. A csokrot kezében tartotta. — Értem, — gondoltam magamban — a szeretett férfi adta. A hajó ezalatt elindult és gyorsan szelte a csatorna vizét. Amint az angol part tűnedezni kezdett, a szép idegen egy ügyes mozdulattal behajította a virágcsokrot a tenger sötét vizébe.

Meglepett hirtelen elhatározása, de annyit megértettem, hogy az angol úr nem az «igazi» férfi, különben megőrizte volna a virágait. Francia földön partra szálltunk, aztán felültünk a párizsi vonatra.

Egy fülkébe iparkodtam az idegen nővel, amiért láttam, hogy nem haragudott, illetőleg úgy tett, mintha nem venné észre, hogy én is ott vagyok. Pár óra múlva Párizsban voltunk és a Gare du Nord üvegkupolája alá nagy büszkén berobogott vonatunk. Elsőnek ugrottam ki a kocsiból és akkor nagy meglepetéssel láttam, hogy egy kecskeszakállú, cvikkeres úr nagy virágcsokorral közeledik kocsink felé. A virág és a férfi az én útitársnőmnek szólt! Roppant megörültek egymásnak, összecsóholták egymást, az asszony a virágokat az ajkához értette, ami virágnyelven elég érthetően hirdeti a szerelmet. Én szépen felkaptam a paktáskámat és elsurrantam a további jelenetek elől; magamban mosolyogva gondoltam arra a szerencsétlen monoklis angolra, aki a Charing Crosson szorongatta a szép asszony kezét és a virágot nyomkodta imádottja tenyerébe.

— Hélas! szegény Jorik! hol úszik a te virágod már! Valószínűleg a Golf-áram sodorja a norvég partok felé, hogy aztán a Spitzbergákon befagyjon a te szerelmeddel együtt!

Egy napig voltam Párizsban. Másnap este hajtottam a Gare de L'Estre, hogy elérjem a Bécs—Budapest expresszvonatot. Kissé korán jöttem, de be lehetett szállni és így elébb elhelyezkedtem, aztán pedig sétáltam fel s alá a perronon, vizsgálgatva az érkezőket; mert van valami érdekes és izgató abban, hogy kik lesznek az ember útitársai, ha hosszabb útra kel.

Egyszerre csak villanyütést éreztem bensőmben; az én nőm jött, az idegen nő, akivel tegnap érkeztem Londonból. Mellette lépegetett francia

lovagja és egy, a tegnapinál még nagyobb bokkrétát szorongatott a markában. Ámulásomból még fel sem ocsúdtam, mikor észrevettem, hogy az én kocsimba száll be, tehát ugyanazon vagonban utazik. Kezdett a dolog izgatni, figyelni és fülelni kezdtem. A búcsú nagyon érzékeny volt, a francia cvikkere le is esett a földre és összetörött. Közben: «*Ma chérie... ange... tu reviendras...*» kézcsók, búcsúölelés, bokrétaátadás, sokkal melegebb tónusban, mint Londonban. A végjelenet abból állt, hogy a vonat megindult és mindkét fél kendőt lobogtatott. Magamban megjegyeztem: «Ez nem volt Londonban, tehát mégis ez az igazi!»

Az expressz futott, szaladt, a kerekék pörögtek, az út mintha kikopott volna a kocsik alól, úgy elmaradt. A határhoz értünk. Vámolás, cipekedés. Az idegen nő a bokkrétát kezében tartja. Felülünk. A vonat elindul, a határt átléptük, a Vogézekben járunk, alagút alagutat követ. Kint állok a vagon folyosóján és figyelem az idegen nőt. A vonat sípol és berohan az új alagútba. Az asszony gyors mozgással felnyitja a kupé ablakát és a virágbokréta kiröpül a füstös alagútba. Kissé elképedek, de azzal vigasztalom magamat, hogy legalább német földön nyugszik a francia virága. Így talán kibékítőbb a dolog. Kezdek tisztába jönni az ismeretlennel. Ez a kedélyes, édes, de hideg és cinikus bécsi nő!

Egy éjet alszunk, másnap futkározik a vonat bajor földön, majd az osztrák hegyek közé jut, — még pár óra és Bécs kezd kibontakozni a láthatárból.

Berobogunk a pályaudvarra és íme, egy úr szalad kocsink felé, kezében nagy virágbokrétával. «*Mein Liebchen! Bist du da?*» Az idegen nő kiszáll,

óriási ölelkezés, a viszontlátás boldog öröme, én vigasztalom magamat — ez a férj!

De nőknél «You never can tell!» Az asszony nem marad Bécsben, újra felszáll a vonatra és jön velem tovább. A magyar határ után újra kirepül a bokréta és végül mi megérkeztünk Budapestre.

Itt nem várta az asszonyt senki, egyedül szállt ki a kocsiból, kiváltotta pakkját, azután az autóba ült és elhajtattott. Én csodálkozva mentem haza és lefeküdtem. De egész éjjel zakatolt a vonat álmomban, mert az expressz nagyon összedobálta fejemet; azért másnap fáradt voltam, kissé későn keltem, aztán egy pohár tokajira beültem a Gerbeaud-ba. Nagy meglepetésemre egyik régi barátomat találtam ott, akivel évek óta nem találkoztam. Beszélgettünk, ő elmondta, hogy megnősült és nagyon boldog, mert nemcsak a legszebb asszony az ő felesége, de a leghűbb nő, aki ma a világon él. Ebben a pillanatban nyílt a cukrászda ajtaja és belépett rajta az én útitársnőm, aki Londontól hazáig utazott velem. Bólintott barátomnak a fejével és a pulthoz lépett, ahol süteményeket válogatott.

Megfogtam barátom kezét:

— Mondd, ki ez a nő?

Nevetni kezdett:

— Hát ki más — a feleségem!

Azt hittem, összeesem. Gyorsan megnéztem az órámat és felugrottam.

— Jesszusom, elkéstem!

— Hová sietsz!

— Pardon, dolgom van!

Ezzel elrohantam. Nekem elég volt az idegen nőtől!

AZ ÖRDÖGKERÉK.

Húsz évet töltött Elena nővér idegbetegek szolgálatában. Lelke finomságával képes volt követni a feldúlt idegrendszer kilengéseit, álképzeit, torz gondolatmenetét ; — s aztán beilleszkedve a beteg lelkiéletébe, abból kifolyólag, abból kiindulva próbálta a beteg idegrendszereket újra éppé, rendessé, a napi életbe bekapcsolhatóbbá tenni.

Elena nővér nagy türelmét csak krisztusi szíve múlta felül! Áldott lélek volt, igazi földre szállt angyal, aki csak egy célt ismert, egy életfeladatot : hogy megmentse, ápolja, egészségessé varázsolja betegét, képes volt saját magát sanyargatni, képes volt lemondani saját életéről is, csakhogy feláldozhassa azt védence kedvéért, életéért. Hihetetlen tapasztalata volt ezen a téren, sokat tudott, sokkal többet, mint a diplomás orvosok ; hiszen ezek csak koronként, pár percre látták a betegeket, ő pedig állandóan velük volt és így megfigyelése mindenre kiterjedt, mindent észrevett, mindenről tudott, ami a beteg körül történt, vagy ami a beteg belsejében végbement.

Érdekes nő volt, az «Übermenschen» sorából, akik saját lényük érdekeit teljesen alárendelték eszméjüknek, hivatásuknak. Ha jó kedve volt és

nem volt nagyon igénybevéve, szívesen elbeszélgetett tapasztalatairól, amelyek érdekesebbek voltak az orvosi könyveknél, mert a való élet áradt minden szavából az ember felé, a való élet, amely meseszerű fordulataival minden regényt messze maga mögött hagy érdekesség tekintetében. De íme, egy eset, Elena nővér emlékeiből:

— Maguk köznap, rendes életet élő emberek, még elképzelni sem tudják, hogy a lelki betegségnek hány válfaja, hány árnyalata van. A rét színei tavasznyíláskor nem tarkábbak és dúsabbak, mint az idegbeteg fantázia virágai. Volt egy nagykereskedő a kezem alatt, aki érdekes pályát futott meg, valósággal az ördögkerék forgását játszotta el, amely nagy lendülettel mindig oda tér vissza, ahonnan lendülő útjára elindult. Ez a kereskedő porcellánüzlettel foglalkozott, neve Weismann volt. Nagyon szegény sorsból startolt, hogy szédületes karrierjét megfussa. Ő nem szégyelte, hogy eleinte ő maga szolgálta ki vevőit, még az árukat is elvitte a megrendelők lakására, boltos és kereskedőinas volt egy személyben. Nagyon lassan tudott csak annyira menni, hogy segédet fogadhatott, aztán inast, majd nagyobb bolthelyiséget, aztán pénztároskisasszonyt, nagy boltot, könyvelőt, fióközletet, még egy fiókot, aztán így tovább, tovább, míg kinőtt az ő hatalmas vállalata.

Első öröme az volt, hogy legelső bolthelyiségét, ahonnét pályáját megkezdte, visszavásárolta és itt is tartott fenn emlékképpen egy üzletet. Ez eddig rendes fejlődésű életmenet volt, most jött aztán

a rázkódás, mely Weiszmannt meghiibbantotta. Egy barátja ösztönzésére börzeüzletbe bocsátkozott és ezen egy nap alatt oly hihetetlen nagyságú összeget nyert, mely sokkal nagyobb volt, mint egész nehéz munkásérettel megteremtett vagyona. Ez annyira felizgatta, hogy nem tudott sem aludni, sem ülni, hanem egész nap járt-kelt szobájában és ott egyik tükörtől a másikhoz menve, önmagában gyönyörködött, mintha ezt mondaná: Hát van-e ilyen ember még ezen a földön? Mindenki törpe ehhez, mert ez a legnagyobb, — ez a világ ura! Mire újra az emberek elé került, teljesen megváltozott: nem a szerény ember volt többé, hanem egy magasabbrendű lény, a világ ura — Napoleon.

A kis német kereskedő egyszerre elfelejtette anyanyelvét és csak franciául beszélt; hatásos pózokba beállítva magát, járt fel s alá az emberek között és parancsszerűen intézkedett. Fejedelmi életet kezdett és mindenkinek audienciára kellett jelentkeznie, ha vele beszélni óhajtott.

Ilyen állapotban volt, mikor a rokonai behozták őt a szanatóriumunkba. Nagyon jól jellemezte őt egyik unokaöccse: «Nem tudta a nagyon nagy vagyont elviselni, mikor az hirtelen rászakadt; összetörte!» Én voltam mellé rendelve és én foglaltoskodtam körüle. Mikor bemutatkoztam neki, császári mozdulattal intett, hogy megértette jelentésemet és aztán távozást parancsolt. Eredeti jelenség volt, így átalakulva, kiforgatva önnön énjéből. Szentül meg volt győződve arról, hogy ő Napoleon, és ezért, ha jó kedve volt és kegyes akart lenni írá-

nyomban, akkor Szent Ilona szigetére hívott és biztosított kegyeiről. Koronként lejött a szanatórium nagy szalónjába ; ilyenkor «cercle»-t tartott a többi beteg között és nagyszerű uralkodói gesztusokkal és megjegyzésekkel intézte el képzelt alattvalóit.

Itt történt meg, hogy összetalálkozott egy angol fiatalemberrel, akit rokonai azért helyeztek el nálunk, mert örült pazarlásai tönkretették az egész családot ; ennek a hite az volt, hogy ő a walesi herceg. A tragikomédia ott kezdődött, hogy «Napoleon» egy alkalommal a társalgóban roppant haragra lobbant a «walesi herceg» ellen, mert ez nem köszöntötte illő módon, sőt a «cercle» alatt ülve maradt. Ebből nagy baj támadt. Nem akarta többé látni! «Annál is inkább, mert — mint mondta — még most sem felejtettem el azt, amit az angolok velem tettek!» Ezzel egyelőre a «cercle»-ket be is szüntette.

Az orvosok kísérleteztek vele, mindenféle módszer szerint, hogy ebből a rögeszméjéből kigyógyítsák. De minden igyekezetük meddő maradt, mert Weismann konokul megmaradt az agyába befészkelődött gondolat mellett, hogy ő Napoleon, és ezért feláldozott mindent, még vagyonát is. A diagnózis pontosan megállapította, hogy Weismann az reszkettette meg, hogy mesébe illő vagyont szerzett pár nap alatt, és ez az öröm, e lelki fellángolás, a fáradt idegzetű embert átcsapta a másik végletbe. Már most a legegyszerűbb módszere ennek a gyógykúrának az lett volna, ha a beteget egy újabb lelki, de nagyon nagy lelki váltságon képesek lettek volna keresztülvinni, és akkor

az, hogy úgy mondjuk, «helyrerázta» volna Weismann agyvelejét. De erre az orvosi tudomány ma még nem képes.

Hiábavaló is volt minden konzílium és a legképtelenebb szerekkel való kísérletezés. Weismann nem engedett egy jottát sem napoleoni mílvoltából. De amit nem tudnak megoldani az emberek, azt megoldja az élet, annak mindenre van hatalma az ő titokzatos ereje révén. És az élet meggyógyította Weismann mestert, leszedte róla Napoleon képzelt köntösalakját és visszaadta az életnek. Nem kisebb dolog történt ugyanis, csak az, hogy Németország elvesztette a háborút és a német márka egyszerre csak zuhanni kezdett. Weismann vagyona, amelyet ő nagy bölcsen pénzben tartott, napról-napra fogyott, míg végre a banktól a következő levelet kapta: «Van szerencsénk értesíteni, hogy nálunk 1913-ban letétbe tett ötszázmillió márka készpénze nem fedezi a kezelési költségeket, ezért betéti számláját töröljük és a fennmaradt húszmillió márkát az ide zárt levélbélyegekkel kiegyenlítettnek tekintjük!» Eddig szólt a levél, amelyet Weismann még Napoleon-pózban vett át, de mire elolvasta, újra egy kicsiny összezsugorodott üzletember lett belőle, aki ott ült még a kényelmes karosszék mélyében, de érezte, hogy ez a szék ég alatta, ezen neki már nincs mit keresnie. Megkapta az idegrendszer az élettőlazt a megrázkódtatást, amire beteg szervezetének szüksége volt, hogy újra egészséges legyen. Egészséges is lett, de egyúttal koldús is. Mindenét eladta, a még megmaradt bútorait is, és annak segé-

lyével visszavásárolta azt az első kis porcellánke-
reskedést, anonnét pályájára indult és ahol boldog
volt, boldog volt, mert tele volt duzzadó élet-
kedvvel, szeretettel és reménnyel a jövő iránt . . .
ezért jött ide vissza. A gazdagságot, azt nem bírta
elviselni, az ránehezedett, az összetörte, megza-
varta, de a szegénység, az szárnyakat adott neki
újra, az megmentette őt, — visszavitte az életbe!

VÁRATLAN ÜZENET.

— Egy távírótiszt naplója. —

Évekkel ezelőtt, egy borongós őszi napon, mikor nagyon magányosnak éreztem magamat, szép kis telegráfmodelt kaptam ajándékba egy ismeretlen tisztelőmtől. Hogy ki küldte, nem tudom. Nem jelentkezett sohasem. Én a gépmodelt asztalomon tartottam és örömmel nézegettem. És minden alkalommal megcsodáltam, hogy egy olyan kényes szerkezet, mint a Morse-féle telegráf írógépe és jelfogója, milyen tökéletes pontossággal van megszerkesztve ebben a miniatűr kiadásban. Az írógépet asztalom egyik oldalára, a jelfogót a másik oldalára tettem, úgy hogy egy kis fantáziával asztalamat távíró-asztalkának lehetett volna tekinteni.

Egy vagy két év múlt el azóta, hogy az ajándékot kaptam, de senki sem jelentkezett, hogy eljőve, így szóljon hozzám : «Én voltam az az ismeretlen, aki téged ezzel a kedves dologgal megleptelek!» Pedig ha tudta volna, milyen örömet szerzett nekem vele, azt hiszem, mégis csak felkeresett volna.

A szent ünnep estéjén szomorú magányosságban ültem és pár pohár Cordial Medoc édes szeszével

— Miért nem jössz hát elő az ismeretlen homályból? Ha csakugyan szeretsz, mért nem akarsz, hogy nekem is legyen valakim, akinek örömet szerezhessenek?

— Az én szerelmem nem közönséges szerelem, Nem is téged szeretlek, csak a lelkedet szeretem. A lélek, az külön áll, az nincs a test rabszolgaságában, míg a földi szerelmek mind rabjai ennek. Azért nem jövök el hozzád, mert nekünk soha sem szabad földi alakban találkozunk. Mert a mi szerelmünk csak egy felsőbbrendű szerelem lehet; különben megsemmisül!

— De honnét tudom majd én meg, hogy még szeretsz s nem úntál rám?

— Felkereslek koronként, úgy amint ma felkerestelek, s akkor te majd mindig válaszolni fogsz nekem, úgy amint ma válaszoltál.

— Miből gondolod, hogy ez így lesz?

— Abból, mert te is érdeklődöl irántam. Te is vágyódsz utánam, csak úgy, mint én teutánad. Sorsunk közös. Jelmondatunk is egy, az *Örök vágy*.

Izgatottan kopogtam a jeladóval:

— Igen, igen, igazad van, én vágyódom utánad. Te vagy az, akit én már régóta keresek, sóvárogva, de mindezideig nem tudtam megtalálni.

— Pedig láthatod, hogy én veled vagyok, veled érzek, melletted virrasztok, utaidon kísérlek, érted élek.

Izgatottan kértem:

— Akkor hát jer ide hozzám, jer karjaim közé, hadd legyünk egymáséi egészen.

Csend. Az írógép lassan mozdult meg és csak ennyit mondott:

— Soha!

Ijedten kérdeztem :

— Miért nem?

A felelet megjött :

— Mert mondtam neked, hogy lelkem a lelkédé, de testem az senkié.

— De mit ér az egyik a másik nélkül! Ha igazán szeretsz, akkor egygé kell lennünk mindenképpen, s amíg lelkünk izzó szerelmünkben egygé olvad, azalatt ajkunk is hadd tapadjon össze, csókunk hulljon egymásra, mint harmat a rózsára!

— Ha így beszélsz, elveszítesz. Jól vigyázz arra, amit mondok. Én a magam ura vagyok. Független vagyok. Önként jöttem hozzád, egy előtted ismeretlen erő hatalmával. De ha csalódom benned, ugyanazon erő segítségével eltávozom s többé nem hallasz rólam.

— Megszégyenítesz. Megfélemlítesz!

— Érted teszem ezt. Mert az enyémnek akarlak, mert meg akarlak tartani, hisz magamnak kerestelek.

— Boldog vagyok, mikor így beszélsz, mert büszkévé teszel. De úgy érzem, hogy én hitvány te remtés vagyok, aki nem érdemlem tőled azt a nagy szerelmet, amelyet rám pazarolsz. Óh, ha könnyűsöd szélét csókolhatnám, ha ujjaid hegyét érinthetnék ajkaim, talán erősebb lennék. Vágyam űz, vágyam kerget feléd, és én nem tudom, hogy te ki vagy és nem tudom, hogy merre vagy, és én nem is láthatlak élő alakban.

Az írógép válasza ez volt :

— De hiszen tudod, hogy veled vagyok, hogy melletted állok és hogy mindig szeretlek. És ez elég.

— Nem, nem elég. Az én vágyam végtelen s a te szavad fukar. Az én szerelmem erősebb, mint a tiéd, az nem röppen el, ha a valóságban találkozunk, sőt annál hevesebben, annál igazabban fog élni bennem, hisz minden érzésem az ő rabja lesz.

Az írógép csak nehezen válaszolt :

— Kedves barátom, félek, te elszakítod magadat tőlem.

— Miért gondolod ezt?

— Mert valahányszor én lelkiekről beszélek neked, te mindig mohó vággyal visszatérsz a földi, a testi szerelemre, melyet én megvetek, lenézek. Most utoljára mondom neked, ha újra ezekről szólasz, akkor válaszolni már nem fogok, s bármennyire fáj is, mi elszakadunk örökre.

Lesujtottan válaszoltam :

— Szomorúak nékem a te szavaid ; rejtelmes vagy te éppúgy beszédedben, mint láthatatlan voltodban. Én jóformán nem is tudok másként rólad, mint rejtélyes jeleidből, szagztatott szavaidból, de ebből is kiérzem édes lelkedet. Mert a te lelked édes. Édes, mert engem felkeresett. Édes, hogy szerelemmel közeledett hozzám, édes, hogy melegséget juttatott az én szívemnek, az én nagy magányomban. Te vagy az én napsugaram, aki titkos sugarával felgyújtottad szívemet, te vagy az én gyönyörűségem, aki páratlan örömet szereztél nekem. Te vagy az én egyetlenem, aki elküldted nekem a te lelkedet, hogy bevigyen engem egy ismeretlen világba, a boldogság birodalmába. És én boldog vagyok. És te tettél azzá engem, te, akit sohasem találtalak, de egész életemen át kerestelek.

Hogyan lehetnél hát olyan kegyetlen, hogy most azt kívánnád tőlem, mondjak le arról, hogy szemtől-szembe láthassalak? Mondjak le arról, hogy téged karjaimba zárjalak? Hagyjam elmúlni azt a pillanatot, melynek el kell jönni, hogy téged csókjaimmal fürösszelek? Te mindenem, te vígaszom, te én napom, jer, hadd csókoljalak, hisz az arany-nap is megfürdik a harmat cseppjeiben, az én szerelmemnek is fel kell üdülni az én csókjaimban. Jer hát, jer ide hozzám, a karom vár és oly ölelést rejt hajlatában, amilyennel nem öleltek királyleányt soha. Jer, siess!

Az írógép nem felelt. Zörgetni kezdtem, de választ nem írt. Vártam. Hiába. Lassan aztán föl-ocsúdtam s végtelen szomorúság töltött el. Megértettem, hogy mi történt — elvesztettem őt. Tudtam, hogy mindennek vége van és keserűen sírtam. Megpróbáltam újra meg újra kérdésekkel ostromolni, hogy bocsánatát kiesdekelyem, de minden hiába volt. Az ismeretlen többé nem felelt.

Mély keserőséggel pihentem le, mint aki érzi, hogy elvesztett valakit, egy olyan valakit, aki csak egyszer jelenik meg életünkben előttünk, aztán örökre eltűnik s aztán bármint idézzük, soha vissza nem jő. Íme, e pár perc alatt átmentem egy olyan csapáson, amelyet csak egyszer tud átélni az ember.

Mikor másnap reggel az íróasztalomhoz léptem, megdöbbenve láttam, hogy a Morse-gép modelje elromlott. A csavarok kihulltak belőle s az egész kedves írógépecske széjjelesett, megsemmisült.

FINALE.

Rapszódikus indulót készített Kolmár, hogy a zenekar részére beváltsa kötelezettségét. Széles lendülettel indult a zenemű, szépen fokozódott a középtájon, de itt megakadt, mintha képtelen lenne emelni a hangulatát. Párszor abbahagyta a munkát, majd újra kezdte, de nem lévén magával megelégedve, úgy határozott, hogy pár napig gondolkodik, vár és aztán rájön arra, hogy mint hozza ki a finalét.

Július volt, szép napos idő, hát felhasználta a nyarat és sokat járt kint a hegyek között. Fejében zenehangok voltak, a csatazajt idézte indulója akkordjaival és végül az ágyúdörgést akarta sejtetni, amely elnyeli ugató hangjával az előrerohanó csapatok zaját. Néha egyes részletek egész tisztán fellillantak agyában és szinte hallotta a hangokat, amelyeket lekottázni készült, de aztán voltak homályos helyek, amelyekkel nem volt tisztában; ilyenkor mindig új sétára indult és új megoldásokat és ötleteket keresett. Egy csütörtöki nap, mikor haza jött kóborlásából, betért a kávéházba és míg várta, hogy a pincér elhozza a megrendelt hűsítőt, átfutotta az újságokat.

Nagy ritkított betűk díszítették a lapok fej-

cikkeit : «A monarchia jegyzéke Szerbiához». Kolmár elgondolkodva nézte a cikket, de aztán átfutott a dolgon, mint akit az egész ügy nem érdekel. Két napig megint kompozíciójának élt és kereste a finalét. Szombat este, mikor visszajött a városba, oly izgatottságot talált az utcán, aminőt még nem látott soha. Ideges és felizgatott emberek nyargaltak az utcán és a rikkancsok teletorokkal kiabálva árulták az újságok külön kiadásait. «Hadüzenet előtt!»

Furcsa, gondolta Kolmár, de egyszerre örömfogta el ; a város lázas hangulata magával ragadta és érezte, hogy lelke élénkebben él, mint azelőtt, a polgári élet egyhangúságában. Lelkesültsége most is zeneművére terelte figyelmét és annak örült, hogy most majd megtalálja a finalét. Már-már haza akart menni, hogy kihasználja a lázas percek hangulatát, mikor három barátja jött asztalához, és ezek izgatottan tárgyalták az eseményeket és nagy szócsaták mellett vitatták az eshetőségeket. A társalgás oly érdekes volt és oly hosszú nyúlt, hogy Kolmár lemondott tervéről, hogy hazamenjen dolgozni, hanem e helyett barátaival maradt egész este — késő éjjelig. Mikor éjfél után hazament, lefeküdt és rögtön elaludt. Reggel háziasszonya nyolc óra után felébresztette. Kolmár indulatosan kiáltott rá :

— Miért zavar?

— Bocsásson meg, sürgős, a katonaságtól hozták!

Kolmár átvette az írást, ránézett és csak most értette meg, hogy miről van szó, hogy mennyire érdekelve van az események által. Behívó parancs

volt a kezében, azonnal kellett bevonulni. Felöltözködött, sietett jelentkezni. Két napot kapott a dolgai rendezésére. Összevásárolta a szükséges holmikat, rendezte irományait, kompozícióit, készenlevő vagy félig kész műveit. Azokat elzárta egy szekrénybe; csak az induló volt még az asztalán, amelynek finalóját be akarta fejezni. De oly sok dolga volt a két nap alatt, hogy nem jutott hozzá.

Mikor elhagyta lakását, hogy a pályaudvarra menjen, a félig kész induló akkor is ott volt asztalán. Úgy búcsúzott el tőle, mint gyermekétől. Szinte beszélt is hozzá, mikor fiókjába zárta: «Majd ha visszajövök, akkor egymáséi leszünk, neked élek és hozok számodra onnét a harctérről egy szép befejezést, egy olyat, amelyben nekem is, neked is örömed lesz! Most Isten veled!» Azzal elhagyta szobáját és sietett a pályaudvarra.

Szomorú hely volt az. A harctérre menő tisztek családtagjai mind ott voltak, és mélyen a szívébe vágtak még a legridegebb embernek is azok a búcsújelenetek, amelyek ott lejátszódtak. Kolmár kissé elhúzódva nézte a tragédiák könnyeit messze felülmúló sírásokat és elgondolkozott azon, hogy ő ezekhez képest milyen boldog ember, őt nem kíséri síró asszony vagy jajgató gyermek most, mikor a harctérre megy, hogy lerója kötelességét hazája iránt. Az ő családja az ő zenedarabjai, az ő munkái, melyek a szekrénybe zárva várják a fel-támadást, az ő hazatértét.

Fülébe csengtek és agyában motoszkáltak az ujdonsült induló akkordjai és az a lendület, amelyet belélehel, hogy annak erejével másokat fel-

lelkesítsen. És szíve tele volt és a melódiák raja érlelődött lelkében, melyekből mindből választ-hatott egyet, amely jó volt arra, hogy utolsó művéhez megadja a finalét.

Mosolygott magában.

— Ime, mennyi ideig kerestem és most egyszerre itt van előttem, csak le kell kottázni és rendben van az ügy. Mihelyst hazatérek, az indulás emlékére leszögezem a finalét.

Ezzel beült a vasúti kocsiba, nem nézte tovább a búcsúzóok fájdalmát, fülkéjében ült és várta, míg a vonat elindul. Nem sok idő kellett ahhoz és érezte, hogy a kerekek megmozdulnak, — ő megy — viszik! Hová? — merre? nem tudta, csak annyit tudott, a tűzvonalba, de hogy melyik harctérre, azt senki sem tudta. Másnap reggel, mikor kinézett a kocsi ablakán, nagy hegyeket látott maga előtt. Tisztában volt a helyzettel, — a Kárpátok felé vitték. Tehát az északi harctérre.

Jól van, gondolta Kolmár. Szerb vagy orosz egyforma ellenség, majd megfelelünk neki! Késő este lett, mire a vonat megállt egy kis állomáson. Itt azt a parancsot kapták, hogy szálljanak ki és X völgyön át keljenek át a hágón. Egész éjjel meneteltek, reggel felé volt csak pihenés. Fekete-kávét kaptak és kenyeret. A havas földön heverték és várakoztak. Délig tanyáztak ott, míg újra indulási parancsot kaptak. Messziről ágyúszó és puskaropogás hallatszott.

Kolmár mosolygott — új zene. Ilyet nem hallott egy orkesztertől sem, ezek a hangok nincsenek lekottázva semmiféle hangszerre, ez a háború hangszerelése, ez a csata muzsikája. Este értek a

frontra. Újra pihenőjük volt, étkeztek, aztán levezették őket a lövészárkokba, hogy felváltsanak egy fáradt századot. Különös érzés volt az, mindenik katona a másikat figyelte és mindenik a másik bátorítását várta. Mindnek megnyúlt az arca és valami szent sápadtság ült mindenik arcon, amelyet a nagy izgalom varázsolt a lélekből a szemre és borított az arcra. Nagyhamar elhelyezkedtek az árkokban, meghallgatták a figyelmeztetéseket, aztán félénken kémleltek ki az árkokból.

Nem láttak maguk előtt semmit, mintha ellenség nem volna sehol. Az egyik baka nem is hitt az ellenség közelségében és addig forgolódott, míg egyszerre csak lehanyatlott a karja. Nem tudta megérteni, mi történt vele. A vállánál piros volt a csukaszínű egyenruha. Ott érte a lövés. Társai körülvették, Kolmár is odasietett.

— Fáj?

— Semmit, hadnagy úr!

— Vezessék a kötözőhelyre!

A sebesült eltávozott a front mögé és ők vártak új parancsra, új eseményre. Ezalatt leszállt az est. Étkeztek, beburkolódtak köpenyegeikbe és aludni próbáltak.

Éjjel két óra lehetett, mikor újszerű zaj verte fel őket álmukból. Orosz szokás szerint az éj második felében kezdődött a támadás.

Furcsa zúgás töltötte be a levegőt. Az égbolton fénysávok siklottak végig, melyek szétszakadva, súgva vágódtak le a földre. Ágyúharc volt. Sűrűn hullott a földözékre a srappell. Aztán távolról nagy kattogás hallatszott és erre zizegve jöttek az ölomdongók és fütyülve sírtak át fölöttük. Nem-

sokára alakok látszóttak közeledni a sötétben. Erre ők is munkába álltak és nekihevülve lőttek a közelgő alakokra. Rendetlen kiabálás hangzott jobbról-balról. Parancsszavak, jajveszékelés és káromkodások. Valami hallatlan, hatalmas és hihetetlen vad érzés kelt életre az emberek lekében ; egészen átalakultak, nem a békés polgárok voltak ők többé, de valami furcsa állatok, akik vad örömmel pusztítják el az előttük felbukkanó embertársaikat.

Maga Kolmár is fegyvert ragadott, egy sebesült katonája fegyverét vette el és azzal lödözött a homályban mozgó alakokra. És a diadalérzés egy soha nem érzett neme töltötte be lelkét, mikor látta, hogy az egyik alak az ő lövésére összeesett. Érezte, hogy élet és halál ura és hatalmában van a földszínéről eltörölni embereket úgy, hogy azok örökre távozzanak onnét. Most nem az alkotó, de a romboló erő szolgálatában állott. Csodálkozott, hogy mennyivel könnyebb munka ez. Semmi lelkiismereti furdalást nem érzett, hogy embert ölt, sőt boldog volt, mintha valami nagy sikert aratott volna, oly sikert, amilyenben idáig része nem volt.

Hajnalig tartott a küzdelem és már világosodni kezdett, mikor az oroszok megkezdték a visszavonulást. Ők nagy diadallal lödöztek a menekülők után. Egyszerre csak parancs jött : «Ellentámadásba kell átmenni!» Erre felkészültek és nagy «rajta»-zással kiugráltak a lövészárkokból és rávetették magukat a menekülő oroszokra. Köröttek a sebesültek és hullák feküdtek, nem törődtek senkivel és semmivel, csak mentek előre. Kolmár boldogan rohant előre ; egyszerre csak ütést érzett, mintha egy láthatatlan kéz visszalökte volna.

Szédülni kezdett, lerogyott a földre. Érezte, hogy keresztül van löve. Egy-két másodperc alatt átvillant előtte sok minden az életből, aztán még felderengett előtte az induló emléke és a finalé, amelyet annyit keresett. Azzal vége volt. Egy ellenséges golyó zenéje volt a finalé, amely az életét zizegve magával vitte, hogy aztán valamivel távolabb ő is földre hulljon, mint aki hivatását befejezte.

A BÖLÉNYBŐR.

Ekkor Salt-Lake-Cityben voltam és sokat mutattam a mormonok különös házépítési módszerén, amely abból állott, hogy a többnejű mormon anynyi kis házat építtet háza mellé, ahány feleséget vett magához hitestársnak. Be kell vallanom, hogy élveztem a várost és a nagyszerű Tabernákulumot, amelynek elliptikus építkezése oly tökéletesen van megszerkesztve, hogy a fókuszban levő szószéken, az üveglapra ejtett tű koppanása az egész nagy épületben tisztán hallható, abban az épületben, amely tizenkétezer ember számára készült. Nagyon jól éreztem ott magam és tovább maradtam, mint szándékoztam, mert gyönyörűséget okozott ott csatangolni abban az eredeti mormon fészekben. Megnéztem a nagy sóstavat is és bebarangoltam a város minden utcáját.

Ilyen kóborlás alkalmával történt velem, hogy egyik kis «store» előtt megálltam, mert megakadt a szemem egy bölénybőrön, amely ki volt akasztva a kirakat üvegtáblája mögé. Nem sokat ácsorogtam ott, hanem beléptem a boltba. Végignézttem a bőroket, de a bölénybőrről nem beszéltem megvártam, míg a kereskedő maga tesz rá figyelmessé. Végre elém tette a hatalmas bőrt, amelynek

gyönyörű szőrzete imponált és négy patája meg éppen kitűnően festett a lenyúzott bőrön.

Megkérdeztem, hogy mit kér érte. Négy száz dollárt mondott. Ezer forint. Szívem hangosan megdobbant, tudtam, hogy annyit nem adhatok érte, és még ha adhattam volna, sem adtam volna, mert az sok pénz egy lenyúzott állatbőrért. Azért azt mondtam, hogy én csak 150 dollárt tudnék érte adni. A prémes hallani sem akart erről és egyéb prémeket tett elem. Vettem is kanadai fehér-rókat, meg prairie-farkashőrt, aztán mikor azt kifizettem, úgy véletlenül megint a bölénybőrről kezdtünk beszélgetni. Alkudoztunk. Nagy volt még köztünk a különbség, de láttam, hogy közelünk egymáshoz. Mikor már csak harminc dollár különbség volt köztünk, akkor a boltos így szólt: «Meg kell kérdeznem a bátyámat!»

Azzal a vászonajtón át eltűnt a bolt hátsó részében, amely fafallal volt elválasztva az előresztől és amelyben szűcsök dolgoztak a frissen érkezett bőrökön. A prémes visszajött és velejött a bátyja is. Egy hosszúhajú, rezesképű fiú, aki olyan volt, mint egy indián, az arcszíne úgy le volt égve; látszott, hogy sok időt töltött a szabadban. Erős, tagbaszakadt ember volt, széles vállú és izmos karú. Kitűnő vadászszemét azonnal felismertem, amint átható tekintetével rám nézett; csak a haja volt nagyon furcsa előttem; olyan volt az, mintha lenkócból készült volna és csak unalomból viselné.

Pár percnyi beszélgetés után így szólt hozzám: Uram, ez a «Buffaló-skin», ez jóformán nem eladó, mert az utolsó volt, amit lőttem és kis híja, hogy

a fogamat ott nem hagytam miatta. Önnek tudnia kell, hogy az Unió területén már nincs bölény. Ami van, az is a Reservation-okban van és azokat leölni tilos, ha pedig egy-egy kóbor példány felbukkanik itt vagy ott, azokra tör mindenki, dacára annak, hogy azt védi a tilalom!

— És ön hol lőtte ezt? — kérdeztem a prémvadászt, mialatt a gyönyörű bőr tarka szőrével játszottam, amely oly gazdag és buja volt, mint az őserdők sűrűje.

— Nem nagyon messze innét, a legközelebb levő indián Reservációban.

— Hát lenne még ott bölény?

— Dehogyan van — nevetett a vadász. — Uram, még a vándormadarak is elkerülik ezeket az indián «kiszakítmányokat», mert ezek az indiánok unalmukban agyonlődöznek mindent, ami él és mozog! De a dolog úgy történt, hogy én Idahóban vadásztam és láttam, hogy a Reservationból egy magános bölénybika kiszökött és a vadonban elkóborolt. Minthogy lovam volt és a csapázáshoz jól értek, ezért abbahagytam minden további cserkészést és a bölény után vettem magam. Nyomról-nyomra követtem és láttam, hogy az mély völgy felé vette útját, amelyben széles patak folydogált. Ekkor elhatároztam, hogy elejtem a vadat, megnyúrom és a bőrét elhozom. Tovább üldöztem a bikát, de nekem fogalmam sem volt arról, hogy én «Indian-Reservation» területére értem, ahová tudvalevő dolog, fehér embernek belépni tilos. Engem csak egy gondolat foglalkoztatott most: hogy vadászszenvedélyem kielégítést nyerjen. Két nap mulva rátaláltam a vadra a hegyek között futó víz mel-

lett, ahol az nagyszerű helyet keresett ki a maga számára.

— A víznek ott nagy mélyedése volt, majd olyan, mint egy nagyméretű fürdőmedence, az egészet pedig sűrű cserje és bokor szegélyezte. Dél felé füves rét látszott, kis bokrosoktól megszaggatva. És így az állatnak volt vize és élelme, a mellett födözete a bokrok sűrűjében.

Amint tisztán megláttam a helyet, tervemmel is azonnal készen voltam. És elhatároztam, hogy meglessem a bölényt, mikor fürdeni jön. A vízpart bozótozatában helyezkedtem ezért el és vártam a vadat.

Délelőtt úgy tíz óra lehetett, mikor halk dobogást hallottam, melyet ágzörgés követett, és pár pillanat múlva felvillant előttem a barna-sárga testű vad. Erősen fúj, úgy látszik, máris melege volt és kereste a vizet. Először lehajolt és szűrcsölve itta azt, aztán ismét jött lassan felfelé a bokrosban a sűrű közt fekvő fürdője felé.

Közeledni hagytam, bár a szívem oly sebesen dobogott, hogy alig bírtam magammal. Aztán lassan felemeltem fegyveremet és két golyót lőttem bele; a lövésre megfordult, ágaskodva ugrott egy párat és eltűnt a bozótok között. Nem mozduztam meg helyemről és hallgatództam; egyszerre csak zuhanást hallottam és ágrecsegést. Tisztában voltam a helyzettel, a vad elesett.

Felkeltem és csapásán utána siettem; alig pár lépésnyire a lövéstől habos vért láttam a fűvön, tudtam, hogy tüdővér. Nem is kellett száz lépésnél többet bujkálnom a bokrok között és megláttam a bölényt, amint ott feküdt oldalt dőlve egy bokor

alján. Odasiettem és elgyönyörködtem a hatalmas állatban, amelynek utolsó szabad példányát én ejtettem el. Aztán ráültem, pipára gyujtottam és nagy boldogan pipáztattam. Csak később kezdtem munkához. Nem volt könnyű dolog egyedül megfejtetni ilyen hatalmas állatot. Csak az volt a szerencsém, hogy késem kitűnő volt és a mellett nagy gyakorlatom volt már vadfejtésben.

Egész figyelmemet lefoglalta a munkám és így nem vettem észre semmit magam körül. Egyszerre csak iszonyú ordítást hallottam és a következő pillanatban két indián rohant rám, letepert a földre, megkötözött és az egyik a mellemre térdelt. Azt hittem, végóráam ütött: a következő pillanatban kését tarkómba szúrta, én kegyetlen fájdalmat éreztem, a kés fejbőrömet szelte és én elvesztettem eszméletemet.

Mikor magamhoz tértem, két amerikai katona állt mellettem és a patak hús vizéből borogatták fejemet.

Mikor feleszméltem, így szólt az egyik hozzám: «Well, fellow — az életét megmentettük, de a fejbőrét elvitték a redman-ek magukkal. A bölény az itt van, a bőre is, csak a maga bőre hiányzik. De magától is furcsa gondolat a Reservationban vadászni!

— Nem tudtam — nyögdecselem.

— Na, de most megtanulta, mégpedig saját fejével.

Ekkor a másik jött hozzám és megkérdezte: «Maga lötte a bölényt?»

— Én — feleltem.

— Hm, az nem jól van, mert ezért bizony félelvi börtön jár. Úgy is volt. A katonák magukkal vittek,

orvosi ápolás alá vettek. Aztán pedig elítéltek és egy félévet ültem. A bőrt is csak úgy kaptam meg, hogy mikor kiszabadultam, elkobzott tárgyaimmel együtt visszaadták; de csak azért, hogy elvesztett fejbőrömről valami vigasz-jutalomban részesítsenek.

Ezzel levette lenszőke parókáját és megmutatta borzalmasan kopasz fejét. Mikor látta elképedésemet, még hozzátette: «Bizony uram, ez ennek a bölénybőrnek a hiteles története, és azt hiszem, hogy én drágán fizettem meg érte. Merem mondani, hogy én a legritkább emberek közé tartozom, nem azért, mert én bölényt lőttem, hanem azért, mert azt hiszem, én egyike vagyok azoknak a kevés kivételeknek, akik a skalpolást kiállták, és talán az utolsó ember vagyok, akinek fejbőrét az indiánok lenyúzták.

Csend lett, a vadász elhallgatott. Erre megkérdeztem tőle, hogy mennyit kér ő maga ezért a bölénybőrért. Háromszáz dollárt mondott. Egy kissé gondolkodtam, aztán kivettem pénztárcámat és átadtam a vadásznak a pénzt. A bőrt becsomagolták; a vadász elkísért a boltajtóig és ott búcsút intett nekem; amint megjegyezte, nem tőlem búcsúzott, de a fejbőrétől, amelyet otthonában számára ez a bölénybőr jelképezett.

Én aztán még sokat kóboroltam az Unió területén, míg újra visszatértem hazámba. A bölénybőrt mindig gondosan magam mellett tartottam utazásom alatt és oly figyelemben részesítettem, mintha az nem is egy állat, de egy ember bőre lenne. Idehaza dolgozósobámban leteríttem vele díványomat, úgy hogy azt teljesen befödje

és az állatnak csak farka és hatalmas patái lógjanak le a földre. Ebéd után aztán szivargyújtás után erre a pompás, a pázsit bujaságával vetekedő tömöttszőrű bőrre szoktam heveredni, és míg e bölény hátán fekszem, a szivarfüst kékes ködén át elábrándozom arról a gyönyörű kékhegyű, öt-tavú világról, ahol bölénycsorda és a vörösbőrűek élték át az ő különös és hősi tettekkel gazdagon díszített romantikájukat, amelynek örök alakjai közt fennmaradt emlékünkből a Cooper által oly fényesen megörökített és szívünkbe vésett Chinkagoog, az utolsó mohikán.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Lap
A szerelem nevében	3
A püspök felesége	10
Nő a láthatáron :	17
Az ördögkerék	22
Váratlan üzenet	28
Finale	34
A bölénybőr	41

A

VI.

VII.

A

1001

1007

1009

1011

1013

1016

1018

A MAGYAR KÖNYVTÁR

sorozatos kiadása egyöntetű gyűjtődobozban.

VI. 1051—1060. szám. *Kosztolányi Dezső*: Tintaleves papírgaluskával. — *Prévost*: A végrendelet. — *Molnár Ferenc*: Ma, tegnap, tegnapelőtt. — *Patapenko*: Egy vén diák. — *Shakspere*: Szent Iván-éji álom.

VII. 1061—1070. szám. *Ambrus Zoltán*: Báró Berzsenyi és családja. I—II. sorozat. — *Berkeley*: A kis márkino. — *ifj. Hegedűs S.*: A szerelem nevében. — *Mikszáth Kálmán*: Tót atyafiak.

A MAGYAR KÖNYVTÁR

új sorozata

Egy-egy szám 40 fillér

- 1001—1003. *Gróf Széchenyi I.*: *Hitel*
1004. *Barbusse*: *A kereszt*
1005. *Heltai Jenő*: *A Vénusz-bűnügy*
1006. *Tolsztoj*: *A kaukázusi fogoly*
1007—1008. *Brisits Frigyes*: *Assisi Szent Ferenc*
1009—1010. *Gvadányi József*: *A peleskei nótárius*
1011—1012. *Zweig*: *24 óra egy asszony életéből*
1013—1014. *Mikszáth Kálmán*: *Kísértet Lublón*
1015. *Szász Károly*: *Szinésznők*
1016—1017. *Schopenhauer*: *A halálról*
1018—1019. *Mikszáth Kálmán*: *A jó palócok*
1020. *Stevenson*: *A palack manója*

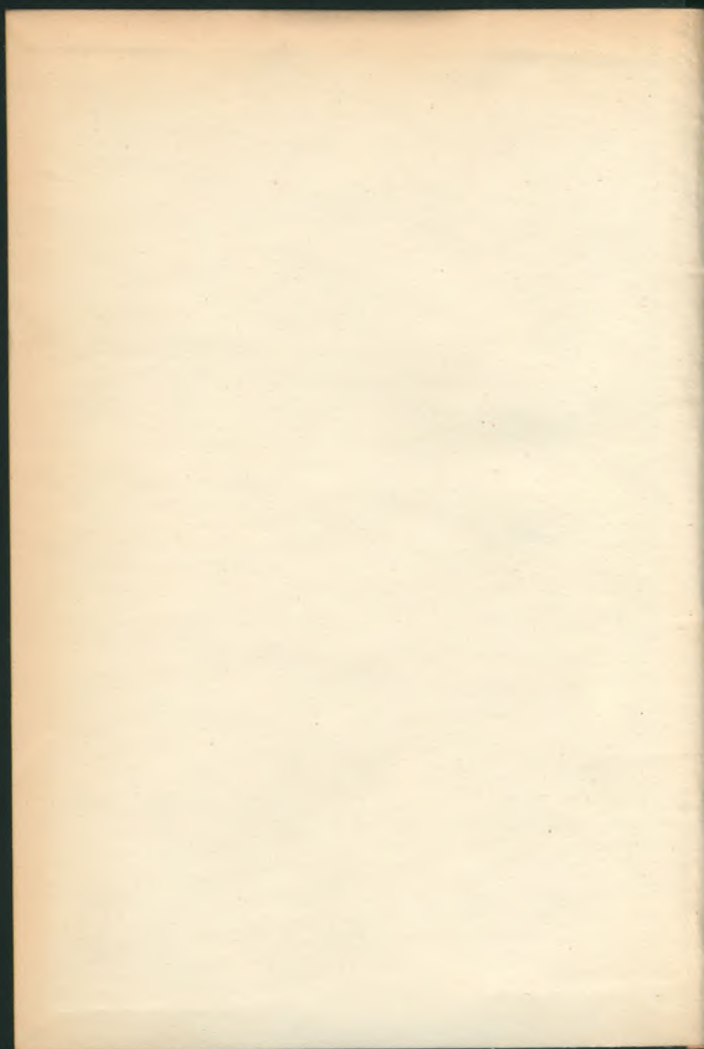
A MAGYAR KÖNYVTÁR

új sorozata

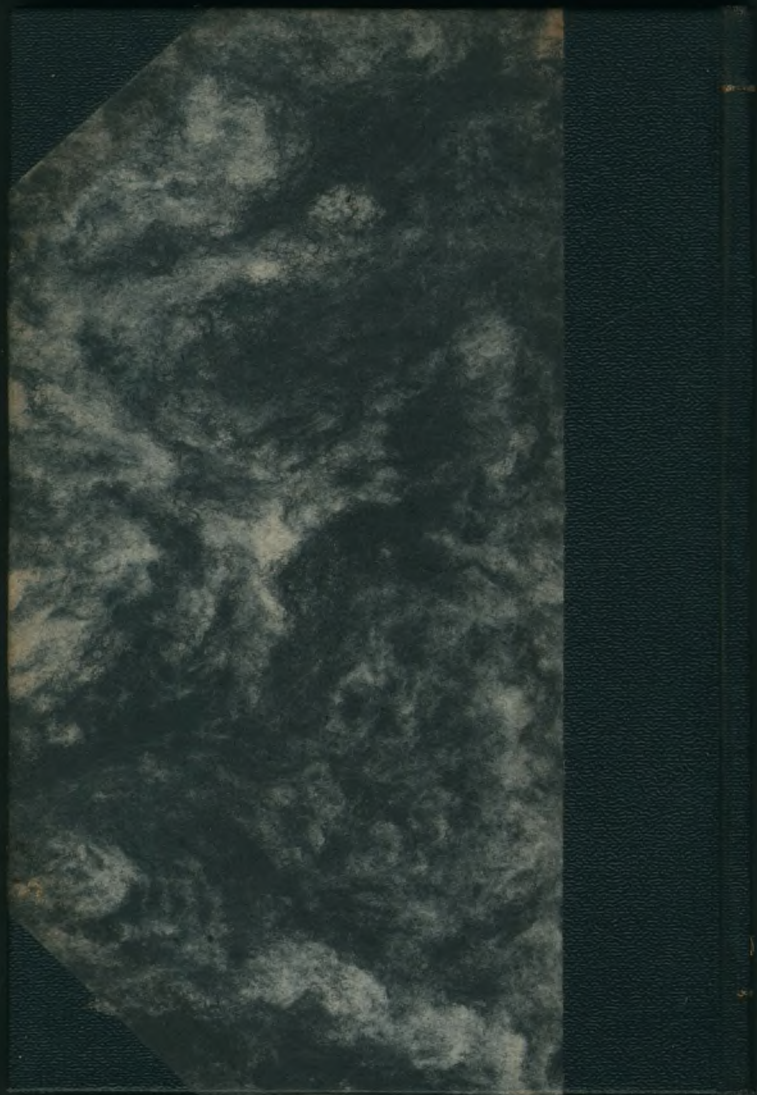
Egy-egy szám ára 40 fillér

-
- 1021—1022. **De Quincey**: *Egy angol ópiumevő*
1023. **Maupassant**: *Monsieur Parent*
1024—1025. **Mikszáth Kálmán**: *A gavallérok*
1026. **Conan Doyle**: *A brigadéros házassága*
1027—1028. **Karinthy**: *A másik Kolombusz*
1029—1030. **Shakespeare**: *A velencei kalmár*
1031. **Nagy Endre**: *A Mágocsy-csirkék*
1032—1033. **Dosztojevszkij**: *A szelíd asszony*
1034—1035. **Szép Ernő**: *Egy falat föld, egy korty tenger*
1036—1037. **Nerval**: *A bűvös kéz*
1038. **Szini Gyula**: *Trilibi*
1039—1040. **Dumas**: *A kaméliás hölgy*
1041—1045. **Mikszáth Kálmán**: *Az új Zrinyiász*
1046. **Dickens**: *A fekete fátyol*
1047—1048. **Heltai Jenő**: *Lim-lom*
1049—1050. **Conan Doyle**: *Doktor Holmes*
1051—1052. **Kosztolányi Dezső**: *Tintaleves paprugaluskával*
1053—1054. **Prévost**: *A végrendelet*
1055—1056. **Molnár F.**: *Ma, tegnap, tegnapelőtt*
1057—1058. **Patapenko**: *Egy vén diák*
1059—1060. **Shakspeare**: *A Szent Iván-éji álom*
1061—1062. **Ambrus Z.**: *Báró Berzsenyi és családja. I. sorozat.*
1063—1064. **Ambrus Z.**: *Báró Berzsenyi és családja. II. sorozat.*
1065—1066. **Berkeley**: *A kis márkinő.*
1067. **ifj. Hegedűs S.**: *A szerelem nevében.*
1068—1070. **Mikszáth Kálmán**: *Tót atyafiak.*
-

1939 JUN. - 1.

N.M.

MAGYAR KÖNYVTÁR 1067